

[Udenrigsministeren]

Costa Rica, det sydligste af de mellemamerikanske lande, er også det land, der passer dårligst ind i det helhedsbillede, som jeg lige har givet, for Costa Rica er en demokratisk oase i denne sønderlidte region, og måske er det netop grunden til, at Costa Rica så ofte bliver overset. Man kunne godt fundere over, hvorfor der herhjemme ikke er større interesse for dette det eneste ægte demokrati i Mellemamerika. De sociale uligheder har historisk set været mindre i Costa Rica end i det øvrige Mellemamerika, der hersker politisk stabilitet, og der er ingen nævneværdige krænkelser af menneskerettighederne.

En af den socialdemokratiske præsident Monges hovedvanskeligheder gennem de seneste år har været den svære økonomiske situation, herunder en stor udlandsgæld. Fra 1981 til 1984 faldt bruttonationalproduktet pr. indbygger med i alt ca. 27 pct. Det meget spændte forhold til Nicaragua og flytningestrømmen fra dette land har på samme tid voldt store vanskeligheder.

Der skal være præsidentvalg i Costa Rica i februar næste år, og de nævnte problemer udgør naturligvis hovedemnerne i den fuldstændig frie og demokratiske valgkamp, der allerede er i fuld gang. Costa Rica er afmilitariseret, det skete allerede i 1948, og i 1983 erklærede præsident Monge landet neutralt, men Costa Rica er nabo til Nicaragua, og i de uvejsomme urskove langs grænsen til Nicaragua opererede før 1979 de sandinistiske oprørere. Nu er det oprørere mod sandiniststyret, der opererer, uden at Costa Rica har militære muligheder for at gribe ind. Der har været en lang række alvorlige grænseepisoder, hvorunder nicaraguanske sikkerhedsstyrker gentagne gange har krænket Costa Ricas territorium.

Nicaragua har rettet en hård kritik mod Costa Rica for ikke at standse oprørernes aktiviteter. Der er ikke tvivl om, at Costa Rica føler sig truet af de mange hårde udtalelser fra et naboland med meget betydelige militære magtmidler, og man ser da også i den igangværende valgkamp, at præsident Monges socialdemokrati mister terræn, fordi han opfattes som for moderat i sin politik over for Nicaragua.

Bevæger vi os fra Costa Rica og nordpå, kommer vi til Nicaragua, og der har nok været en tendens til at se udviklingen i dette

land i sort/hvide eller – for nogles vedkommende – i rosenrøde farver.

Det står fast, at Nicaragua, i modsætning til Costa Rica, ikke er nogen demokratisk oase. Ifølge præsident Ortega og den sandinistiske regering skyldes dette presset fra USA. Ifølge den nicaraguanske opposition skyldes det, at sandiniststyret øjensynlig ikke ønsker at opfylde de målsætninger, som i 1979 blev opstillet for den nicaraguanske revolution, nemlig politisk pluralisme, blandingsøkonomi og alliancefrihed.

Siden min redegørelse til folketinget i april sidste år har der været afholdt præsidentvalg og valg til en grundlovgivende forsamling i Nicaragua. Sandinisternes præsidentkandidat, Daniel Ortega, vandt med 67 pct. af stemmerne, og sandinisterne fik absolut flertal i den grundlovgivende forsamling.

Meningerne om valgets demokratiske karakter har været delte. Præsident Orgega har betegnet det som det første virkelig frie valg i Nicaragua. Socialistisk Internationales observatør ved valget, den tidligere norske forsvarsminister Stoltenberg, har i sin rapport givet udtryk for, at valget var tilfredsstillende. Det måtte bl.a. erindres, at Nicaragua ingen demokratisk tradition havde. Samtidig pegede Stoltenberg i sin rapport på, at der under valgkampen fandt politisk diskrimination sted mod oppositionspartierne i form af angreb på deres møder, ulige sendetid i radio og TV og censur af materiale til brug under valgkampen, og som bekendt trak flere oppositionspartier sig ud af valgkampen på grund af denne diskrimination.

Der har siden valget været gjort flere forsøg på at starte en national dialog mellem sandinistregeringen og oppositionen, der spænder fra politiske partier og erhvervssammenslutninger til fagforeninger. Den katolske kirkes leder, kardinal Obando, har tilbudt at mægle, men disse forsøg er hidtil mislykkedes.

Den væbnede opposition mod sandiniststyret er vokset gennem de seneste år. Formentlig omfatter disse styrker nu omkring 20.000 mand. USAs kongres besluttede som bekendt i august i år at bevilge 27 mill. dollars til disse grupper frem til 1. april 1986, og kongressen har betinget sig, at bistanden anvendes til humanitære og ikke til militære formål.